

Nataša Kostanjevec, Gimnazija Ptuj

VPELJEVANJE ELEMENTOV FORMATIVNEGA SPREMLJANJA V POUK NEMŠČINE NA GIMNAZIJI PTUJ

Na Gimnaziji Ptuj smo formativno spremljanje začeli vpeljevati šele ob koncu šolskega leta 2012/2013, tako da smo dejansko v fazi pridobivanja prvih izkušenj. Elemente formativnega spremljanja pouka smo vpeljevali v skupini, ki sicer šteje le 16 dijakov, dijaki pa imajo nemščino kot prvi tuji jezik. Skupina je po predznanju in motivaciji za učenje jezika izjemno heterogena. Približno polovica jih ima izjemno dobro predznanje, z veseljem pa usvajajo tudi nova znanja in spretnosti, medtem ko druga polovica v predznanju močno zaostaja, poleg tega pa so se vsi dosedanja poskusi, da bi jim pomagali nadoknaditi zamujeno, izkazali kot neuspešni. Dijaki so »krivdo« za svoj »neuspeh« iskali pri drugih, bili so nemotivirani in niso prevzemali odgovornosti za lastno učenje. V vpeljevanju elementov formativnega spremljanja v pouk smo tako videli priložnost zlasti za te dijake.

V prvih mesecih uvajanje elementov formativnega spremljanja v pouk smo zasledovali naslednje cilje:

Dijaki:

- naredijo načrt lastnega učenja,
- ozavestijo proces usvajanja znanja,
- aktivirajo lastno predznanje,
- se učijo drug od drugega,
- realizirajo zastavljen načrt učenja,
- razvijajo veščine samoocenjevanja,
- razvijajo veščine vrstniškega ocenjevanja.

Uresničitve teh ciljev smo se lotili v učnem sklopu Počitnice, v ta namen pa smo oblikovali dvoje orodij:

- **osebni načrt učenja:** dijaki razmislijo o tem, kaj že znajo, in izdelajo strategijo učenja še neznanega. Načrtujejo tudi, kako bodo naučeno predstavili;
- **kriteriji za vrednotenje predstavitve:** ker naj bi dijaki na koncu sklopa svoje znanje pokazali s kratko predstavitvijo, so skupaj z učiteljem razmišljali o tem, kaj je potrebno, da bodo uspešni – postavili so kriterije. Tako so lahko tudi sami podajali sošolcem povratne informacije o uspešnosti njihove predstavitve.

Izkazalo se je, da so bili zelo motivirani za delo, delo v skupinah so si dobro razdelili, veliko so komunicirali znotraj skupine, občasno so pomoč poiskali tudi pri drugih skupinah. Predstavitve so precej presegle pričakovanja.

Po začetnih pozitivnih izkušnjah z vpeljevanje elementov formativnega spremljanja v pouk smo si v šolskem letu 2013/2014 zastavili ambicioznejše cilje:

Dijaki:

- samostojno preberejo daljše besedilo v tujem jeziku,
- samostojno poiščejo pomen neznanih besed,
- nove besede uporabijo v novem kontekstu,
- razumejo besedilo in se o njem lahko pogovarjajo,
- napišejo kratek povzetek prebranega besedila,
- napišejo podobno, vendar povsem novo besedilo,
- aktivirajo lastno predznanje,
- se učijo drug od drugega,
- razvijajo veščine samoocenjevanja,
- razvijajo veščine vrstniškega ocenjevanja.

Vsak učni sklop smo načrtovali tako, da so se dijaki na koncu soočili z daljšim besedilom, pri tem pa so jim pomagali učni listi. Ti so bili sprva zasnovani tako, da so dijake zelo usmerjali v njihovem delu (glej prilogo), pozneje pa so dijakom dajali vse več svobode v njihovi poti do zastavljenega cilja. Dijakom so pomagali tudi kriteriji za vrednotenje povzetka, ki so jih oblikovali skupaj z učiteljem. Ti so jim pomagali tudi pri vrstniškem vrednotenju.

Tabela: Kriteriji za vrednotenje povzetka

KRITERIJI ZA VREDNOTENJE POVZETKA:			
Kriterij/točke	1	2	3
Zgradba	Členitev besedila je slaba, misli niso povezane, temveč le navržene.	Povzetek ima uvod in jedro. Je členjen na odstavke. Misli niso vedno v logičnem zaporedju.	Povzetek ima uvod in jedro. Je smiselno členjen na odstavke. Misli si sledijo v logičnem zaporedju. Besedilo deluje kot celota.
Vsebina	Povzetek je zelo skromen in/ali vsebuje nebitvene informacije. Dijak slabo pozna izhodiščno besedilo.	V povzetku je zajeta večina bistvenih informacij in/ali nekatere informacije so odveč.	V povzetku so zajete vse bistvene informacije izhodiščnega besedila, povzetek ne vsebuje nepotrebnih informacij. Dijak zelo dobro pozna izhodiščno besedilo.
Besedišče	Dijak uporablja izključno besedišče, uporabljeno v izhodiščnem besedilu.	Dijak del povzetka poda z besediščem iz izhodiščnega besedila, občasno uporabi svoje besede.	Dijak vsebino članka poda s svojimi besedami.
Jezikovna in slovnična pravilnost	Veliko jezikovnih in/ali slovničnih napak.	Nekaj jezikovnih in/ali slovničnih napak.	Besedilo je jezikovno in slovnično pravilno.
SKUPAJ: 12 točk			

Kot največje uspehe prvega leta vpeljevanje elementov formativnega spremljanja lahko navedemo izgubo »strahu« pred daljšimi besedili v tujem jeziku, več vrstniškega sodelovanja ter več samostojnosti in samoiniciativnosti pri dijakih. Dijaki so zlasti motivirani, ko pripravljajo naloge za vrstnike ter ko imajo možnost po vnaprej znanih kriterijih dajati povratne informacije vrstnikom. Na dober odziv pri dijakih so naletele tudi povratne informacije učitelja; komentarji, ki jim pokažejo, kaj so že naredili dobro, hkrati pa jih usmerijo na stvari, ki jih je še treba izboljšati.

PRILOGA

IZZIV: SAM proti OBSEŽNEMU BESEDILU V NEMŠČINI (Schell Jugendstudie; Ausblick 2, S. 14,15)

Cilj: Samostojno preberem daljše besedilo, ga razumem ter naredim povzetek.

1. Podčrtaj izraze, ki se nanašajo na »mlade«

Junge Menschen	Leute mittleren Alters	Greise
Junge Leute	Heranwachsende	Rentner
Säuglinge	Erwachsene	Nachwuchs
Teenager	Neugeborene	

2. Naslov besedila (Schell Jugendstudie: eine pragmatische Generation unter Druck)

- Na spletni strani <http://www.duden.de/rechtschreibung/Studie> poišči naslednje informacije:
  - a. Katera definicija besede »Studie« ustreza v tem primeru? _____
  - b. Množinska oblika samostalnika »die Studie«: _____
  - c. Kateri glagoli se najpogosteje povezujejo s samostalnikom »die Studie«? Naštej jih, tri pa uporabi v stavku.
_____
_____
- Wer wurde in dieser Studie untersucht? _____
- Pragmatisch: ist das **anwendungsbezogen**, **handlungsbezogen** oder **unrealistisch**, **theoriebezogen**? (understreiche)
- Wer hat diese Studie gemacht? _____
- Stehst du auch manchmal »unter Druck«? Wann? _____

3. Preberi uvodno besedilo članka in naslove odstavkov. O čem predvidevaš, da govori besedilo? Napiši 5 domnev.

	Richtig	Falsch
1. _____	☐	☐
2. _____	☐	☐
3. _____	☐	☐
4. _____	☐	☐
5. _____	☐	☐

4. Preberi besedilo. Katere od tvojih domnev iz prejšnje naloge so se izkazale za pravilne? Označi.

5. Poišči ustrezne prevode v besedilu:

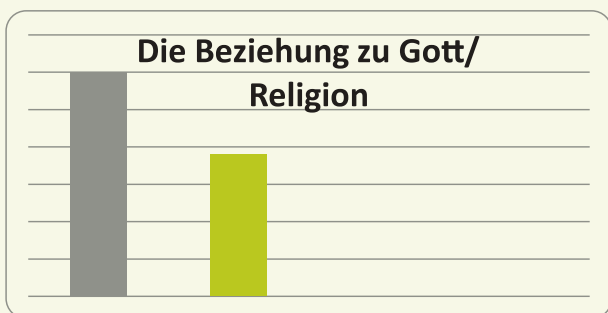
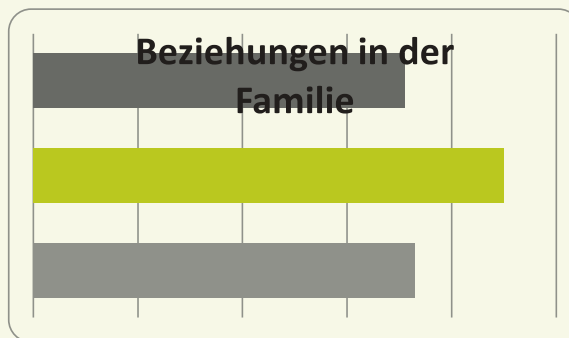
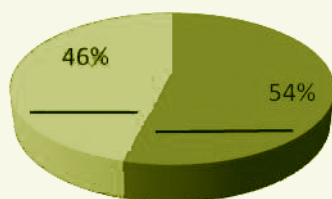
Slovensko	Nemško	Slovensko	Nemško
družba	die G _____ s _____	vzgajati	e _____
trg dela	der A _____	vzgornik, vzgonski veter	der A _____
izziv	die H _____	vrednostni sistem	das W _____
vzpon	der _____ g	usmerjenost, usmeritev	die _____ r _____
izgled	die A _____	lastna odgovornost	die Eigen _____
izobrazba	die _____	stremljenje	das S _____
zaposlitev	die B _____	vrlina	die _____
prehitevalni pas	die _____	odstotek	der _____
podpora	die _____	pogled	die Be _____

6. Kateri glagol manjka – izpiši iz besedila:

1. eine Lösung _____	iskati rešitev	5. an (einen persönlichen) Gott _____	verovati v (osebnega) Boga
2. in die Zukunft _____	zreti v prihodnost	6. sich im Aufwind _____	biti v vzponu
3. Angst _____	bati se	7. Der Prozentsatz ist von 34 auf 39 Prozent _____	Delež je narastel s 34 na 39 %
4. das Abitur _____	delati/narediti maturo		

7. Dopolni grafe:

Jugendlichen, die das Abitur machen wollen

8. Kaj pomenijo podčrtani deli besedila? V okvirčku poišči izraze, ki imajo enak ali podoben pomen.

- Sie sind sich der großen Probleme bewusst.
- Sie stellen sich den Herausforderungen.
- Die Aussichten erscheinen düsterer als früher.
- Vielleicht finden sie keine adäquate Beschäftigung.
- Bemerkenswert ist der geschlechtsspezifische Trend.
- Harmonie ist angesagt.
- Die meisten Jugendlichen kommen gut mit ihren Eltern aus.
- Die Jugendlichen haben eine nur mäßige Beziehung.

eine Arbeit, die ihrer Ausbildung entspricht ■ sich auseinandersetzen mit ■ charakterisiert Frau, bzw. Mann ■ dunkler aussehen ■ kennen ■ keinen engen Kontakt haben, Abstand halten zu ■ in Mode sein, im Trend liegen ■ sich verstehen

9. Kaj pomenijo naslednji izrazi? Ustrezno poveži.

Die Herausforderung (Einleitung Zeile 3)	sehr alte Menschen
Auf der Überholspur sein (Zeile 14)	Wunsch / das Ziel
Der Rückhalt (Zeile 25)	positive Eigenschaft
Die Hochbetagten (Zeile 35)	der Reiz / die Provokation
Der Ehrgeiz (Zeile 60)	die Unterstützung
Das Streben (Zeile 65)	etwas hinter sich lassen
Die Tugend (Zeile 68)	viel erreichen wollen

10. Preberi besedilo še enkrat. Podčrtaj besede, ki jih ne razumeš.

11. Izpiši podčrtane besede in jih s pomočjo slovarja prevedi.

12. Besede, ki si jih v nalogi 10 podčrtal, uporabi v smiselnih stavkih.

13. Sestavi nalogo, s pomočjo katere bodo sošolci ponovili ključne besede iz prebranega besedila.

14. Napiši kratek povzetek prebranega besedila (150 do 200 besed).

ZA TISTE, KI ZMOREJO VEČ:

15. Such im Internet unter: <http://www.shell.de/aboutshell/our-commitment/shell-youth-study.html> weitere Informationen zu der Jugendstudie. Welche Informationen zu den einzelnen Abschnitten findest du noch? Welche Themen wurden noch angesprochen, die aber im Text nicht erwähnt wurden? Schreib zu diesen Themen zwei Abschnitte, die als Erweiterung des Textes im Buch stehen könnten.

SAMOOCCENA

Cilj	Poskušal, vendar neuspešno	Deloma uspešno	Zelo uspešno
Samostojno preberem besedilo.			
Poiščem pomen neznanih besed.			
Nove besede uporabim v drugačnem kontekstu.			
Razumem besedilo in se o njem lahko pogovarjam.			
Napišem kratek povzetek prebranega besedila.			
Produciram podobno, vendar povsem novo besedilo (za tiste, ki zmorejo več).			

Rešen delovni list oddaj do: _____

KOMENTAR UČITELJA: